

Załącznik do uchwały nr 53/2019  
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie  
z dnia 28 czerwca 2019 r.

**Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu  
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie  
przewidzianych do dofinansowania w roku 2020**



Lublin, czerwiec 2019 r.

Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie przewidzianych do dofinansowania w roku 2020 została opracowana w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.) z uwzględnieniem m.in. strategii, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1307 ze zm.), stanowiących podstawy prowadzenia polityki ochrony środowiska, wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W związku z tym, że działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie ukierunkowana jest w głównej mierze na wsparcie realizacji regionalnej polityki ochrony środowiska Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie została opracowana z uwzględnieniem przede wszystkim planów i programów stanowiących podstawy prowadzenia polityki ochrony środowiska województwa lubelskiego, w tym w szczególności wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

### **Priorytety horyzontalne**

1. Wsparcie osiągnięcia wskaźników środowiskowych wynikających z obowiązujących norm prawnych unijnych i krajowych.
2. Dążenie do efektywnego wykorzystania finansowania ze środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska, w szczególności służących zmniejszania energochłonności i emisyjności gospodarki oraz rozwojowi modelu gospodarki o obiegu zamkniętym.

### **1. Oś priorytetowa – Człowiek**

#### Przedsięwzięcia z zakresu edukacji i kultury ochrony środowiska

- 1) Przedsięwzięcia edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej, w szczególności dotyczące właściwego postępowania z odpadami i zapobieganiu wytwarzania odpadów, ochrony powietrza oraz ochrony przyrody.
- 2) Przedsięwzięcia dotyczące poprawy infrastruktury edukacyjnej dzieci i młodzieży szkolnej, w tym wyposażenie pracowni szkolnych, tworzenie miniogrodów botanicznych i miniarboretów przy placówkach, w których prowadzona jest edukacja ekologiczna, a także tworzenie i rozwój ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych.
- 3) Przedsięwzięcia organizacji pozarządowych i wyznaniowych z zakresu kształtowania postaw prośrodowiskowych i kultury dbałości o środowisko, w tym podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia.
- 4) Przedsięwzięcia kulturalne promujące postawy prośrodowiskowe, kształtowanie kultury dbałości o środowisko, w szczególności podejmowania decyzji konsumenckich z punktu

widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, a także podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia.

- 5) Przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej parków narodowych, muzeów, ogrodów zoologicznych i ogrodów botanicznych.
- 6) Przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu rolnictwa ekologicznego, upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej i metod oraz celów produkcji rolniczej metodami ekologicznymi.
- 7) Przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu popularyzacji zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, w tym modelowych rozwiązań technologicznych.

## **2. Oś priorytetowa – Biosfera**

### Przedsięwzięcia z zakresu ochrony bioróżnorodności i równowagi ekosystemów

- 1) Przedsięwzięcia służące zachowaniu różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt, roślin, grzybów, w szczególności w parkach narodowych i w innych formach obszarowych ochrony przyrody, a także ochrona pomników przyrody oraz obiektów przyrody nieożywionej.
- 2) Przedsięwzięcia z zakresu czynnej ochrony zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, w szczególności restytucji, reintrodukcji i rehabilitacji zwierząt dziko żyjących i wsparcia funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt, a także zwalczania gatunków inwazyjnych.
- 3) Przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie antropopresji na gatunki i siedliska poprzez optymalne ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, w tym budowa infrastruktury transportu rowerowego o charakterze ponadlokalnym.
- 4) Przedsięwzięcia z zakresu rozwoju rolnictwa ekologicznego, w szczególności prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi, położonych na obszarach chronionych.
- 5) Przedsięwzięcia służące pełnemu zachowaniu funkcji ekologicznych i społecznych lasów publicznych i prywatnych.
- 6) Przedsięwzięcia z zakresu monitoringu przyrodniczego.
- 7) Przedsięwzięcia z zakresu ochrony i rozwoju ekosystemów obszarów zurbanizowanych, w tym utrzymywanie i rozwój terenów zielonych i zieleni ochronnej oraz izolacyjnej.
- 8) Przedsięwzięcia z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska, w tym poważnym awariom i likwidacji ich skutków, w szczególności wsparcie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego, doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska, w szczególności ochrony przeciwpożarowej w lasach.
- 9) Przedsięwzięcia obejmujące działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu, m.in. zwiększenie naturalnej retencji wód oraz zwiększenie absorpcji CO<sub>2</sub>, w szczególności poprzez budowę, rozwój i modernizację obiektów małej retencji, zwłaszcza wykorzystujących energię wody, a także ochronę i prace odtworzeniowe naturalnych ekosystemów, w których występuje retencja wody oraz realizacja zadań związanych ze

zwiększeniem lesistości oraz zapobieganiem i likwidacją szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne.

- 10) Przedsięwzięcia z zakresu przyrodniczej rewaloryzacji parków i ogrodów zabytkowych.
- 11) Przedsięwzięcia z zakresu likwidacji skutków intensywnego działania zjawisk naturalnych, stanowiących zagrożenie dla środowiska na terenie województwa, po potwierdzeniu ich wystąpienia przez wojewodę.
- 12) Przedsięwzięcia z zakresu usuwania skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego, w tym likwidacja nielegalnych składowisk odpadów, w szczególności na obszarach leśnych i innych cennych przyrodniczo.
- 13) Działania służące osiągnięciu celów środowiskowych, przewidziane do realizacji zgodnie z obowiązującymi planami gospodarowania wodami w obszarze dorzeczy.

### **3. Oś priorytetowa – Technologia**

#### Przedsięwzięcia z zakresu technologii przyjaznych środowisku naturalnemu

- 1) Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji sanitarnej zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- 2) Przedsięwzięcia dotyczące systemowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej na terenach o zabudowie rozproszonej, w szczególności budowy, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci kanalizacyjnych, w szczególności na terenach poza aglomeracjami ujętymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, z możliwością realizacji zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę jako elementu uzupełniającego.
- 3) Przedsięwzięcia dotyczące budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej, a także indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych, przydomowych oczyszczalni ścieków, w ramach dedykowanego programu, pod warunkiem efektywności ekonomicznej.
- 4) Przedsięwzięcia mające na celu zmniejszenie zużycia wody i emisji ścieków w przemyśle, a także budowa zakładowych oczyszczalni/podczyszczalni ścieków przemysłowych.
- 5) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji infrastruktury zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.
- 6) Przedsięwzięcia prowadzące do zwiększania udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych.
- 7) Przedsięwzięcia mające na celu wykorzystanie ciepła ziemi o niskiej entalpii (geotermia płytka) jako źródła energii odnawialnej.
- 8) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji systemów kogeneracji wysokosprawnej, w szczególności z wykorzystaniem biomasy pochodzącej z lokalnych zasobów.
- 9) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci ciepłowniczych.
- 10) Przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów, w tym wykorzystania odpadów w procesach

produkcji i odzysku energii z odpadów, w szczególności w miejscu wytworzenia, a także przygotowanie odpadów do ponownego użycia, w tym rozwój sieci napraw zepsutego i wymiany niepotrzebnego sprzętu domowego, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

- 11) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju lub modernizacji instalacji przetwarzania odpadów na surowce użyteczne, łatwo zbywalne lub półprodukty.
- 12) Przedsięwzięcia dotyczące optymalizacji ogólnodostępnych dla mieszkańców punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności prowadzące do rozwoju selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych.
- 13) Przedsięwzięcia mające na celu rozwój lub wdrożenie technologii małoodpadowych oraz rodzajów działalności związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów
- 14) Przedsięwzięcia służące ograniczaniu i unikaniu emisji powierzchniowej.
- 15) Przedsięwzięcia służące ograniczaniu i unikaniu emisji liniowej, w szczególności rozwój transportu bezemisyjnego.
- 16) Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemów i środków transportu służących ograniczeniu emisji hałasu.
- 17) Przedsięwzięcia służące odzyskowi energii z odpadów, w szczególności technologii przetwarzania odpadów biodegradowalnych i rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów w tym zakresie, w tym budowa, rozwój i modernizacja biogazowni i instalacji wykorzystujących biogaz pozyskiwany z instalacji odgazowywania składowisk i komór fermentacyjnych oczyszczalni ścieków.
- 18) Ograniczanie energochłonności w przemyśle, w gospodarstwach domowych i sektorze publicznym, w szczególności w budownictwie, w tym wspieranie budownictwa niskoenergetycznego – inwestycji polegających na budowie obiektów użyteczności publicznej o niemal zerowym zużyciu energii.
- 19) Przedsięwzięcia służące poprawie efektywności gospodarowania energią przez rozwój systemów magazynowania energii.
- 20) Przedsięwzięcia dotyczące zakupu i wyposażenia pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska.
- 21) Przedsięwzięcia dotyczące gospodarowania odpadami pochodzącymi z wypadków w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy.

#### **4. Oś priorytetowa – Synergia**

Przedsięwzięcia wspierane w celu wzmocnienia efektów polityki ochrony środowiska innych instytucji publicznych, społeczeństwa obywatelskiego, naukowych i instytucji otoczenia biznesu.

- 1) Przedsięwzięcia finansowane w ramach programów wspólnych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w szczególności:
  - Program Priorytetowy Czyste Powietrze,
  - Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych.

- 2) Przedsięwzięcia związane z realizacją rządowych strategii, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, stanowiących podstawy prowadzenia polityki ochrony środowiska
- 3) Przedsięwzięcia finansowane ze środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych.
- 4) Przedsięwzięcia z zakresu państwowego monitoringu środowiska, w szczególności zwiększanie możliwości technicznych kontroli przestrzegania norm ochrony środowiska.
- 5) Przedsięwzięcia instytucji społeczeństwa obywatelskiego z zakresu kształtowania postaw prośrodowiskowych.
- 6) Przedsięwzięcia związane z realizacją planów i programów stanowiących podstawy prowadzenia polityki ochrony środowiska województwa lubelskiego, w szczególności wojewódzkiego programu ochrony środowiska.
- 7) Przedsięwzięcia instytucji naukowych oraz projekty badawcze i badawczo-rozwojowe istotne z punktu widzenia priorytetów ochrony środowiska, w szczególności dotyczące odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii.
- 8) Przedsięwzięcia instytucji otoczenia biznesu, w szczególności z zakresu upowszechnienia wiedzy o możliwościach finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
- 9) Przedsięwzięcia instytucji finansowych działających w obszarze ochrony środowiska.